

WPROWADZENIE

Postępujące przeobrażenia społeczne stawiają wciąż nowe wyzwania przed reprezentantami świata nauki, zarysowują nowe potrzeby i obszary realizacji eksploracji naukowych, których wyniki mają służyć lepszemu zrozumieniu rzeczywistości, w której funkcjonuje współczesny człowiek oraz jej refleksyjnemu kształtowaniu. To bardzo wymagające oczekiwania, gdyż rzeczywistość ta jest wysoce skomplikowana, bo pozbawiona stabilności, płynna i szybko zmieniająca się, fluktuująca. Wymyka się zatem wszelkiej rutynie i schematycznym sposobom działania.

Publikowane w tym tomie teksty są pewną odpowiedzią na powyższe oczekiwania, próbą wyjścia naprzeciw stawianym wymaganiom. Stanowią one prezentację wyników interesujących interdyscyplinarnych studiów (w szczególności pedagogicznych, psychologicznych i socjologicznych), analiz teoretycznych oraz empirycznych. Ich treści rozwijają problemy naukowe, które sytuują się w następujących obszarach tematycznych: *Historyczne źródła, ciągłość i zmiana myśli edukacyjnej*; *Rodzina i szkoła – wspólne obszary kształcenia, wychowania i opieki*; *Psychologia wobec współczesnych problemów edukacyjnych i wychowawczych*; *Uniwersytety i szkoły wyższe w perspektywie wyzwań cywilizacyjnych*.

Teksty sytuujące się w obszarze pierwszym przedstawiają: utworzenie w 1898 r. we Lwowie Uniwersytetu Ludowego im. A. Mickiewicza oraz rozwój jego oddziałów i różnorodnych formy działalności; znaczenie ruchu strzeleckiego w krzewieniu wartości narodowych i patriotycznych wśród uczniów szkół średnich autonomicznej Galicji początku XX wieku oraz II Rzeczypospolitej; proces kształcenia i zatrudniania nauczycieli w okresie powojennym oraz kreowania kadry kierowniczej szkół na przykładzie województwa śląsko-dąbrowskiego; następstwa upolitycznienia edukacji w Hiszpanii w czasach reżimu Franko.

W części drugiej zamieszczono materiały, które przybliżają: postępujące przeobrażenia społeczne i ich wpływ na kondycję współczesnej rodziny, a w szczególności jej wychowawcze funkcjonowanie; społeczne przemiany w podejściu do małżeństwa, rozwój związków nieformalnych oraz realizowanie stylu życia w pojedynkę jako tzw. „singel”; znaczenie współdziałania makro- i mikropolityki, a także współpracy ze środowiskiem i interesariuszami zewnętrznymi dla efektywności uczenia się.

Treści artykułów zawartych w trzeciej części ukazują: problematykę rozwijania aktywności twórczej uczniów w młodszym wieku szkolnym; znaczenie motywacji w procesie uczenia się oraz czynniki zagrażające prawidłowej motywacji; rolę

języka w procesie nauczania i uwarunkowania prawidłowej komunikacji w procesie dydaktycznym.

W tekstach znajdujących się w czwartej części zaprezentowano: kompleksową charakterystykę nauczyciela akademickiego jako wykładowcy – praktyka, wykładowcy – badacza i naukowca; znaczenie harmonizacji wiedzy metodycznej i pedagogicznej w przygotowaniu przyszłych nauczycieli do pracy zawodowej; tworzenie indywidualnego scenariusza adaptacyjnego rozwoju magistrantów.

Podkreślić należy, że zamieszczone w tym tomie materiały są efektem kontynuowania wieloletniej współpracy naukowej z przedstawicielami uczelni krajowych i zagranicznych. Wciąż pozostajemy otwarci na udział nowych autorów w kreowaniu treści rocznika, którzy chcieliby podzielić się swoimi doświadczeniami i osiągnięciami naukowo-badawczymi. Do współpracy zapraszamy również praktyków: nauczycieli, wychowawców i edukatorów, których osiągnięcia zawodowe stanowią ważną płaszczyznę dla weryfikacji funkcjonujących teorii edukacyjnych i wychowawczych oraz są inspiracją dla poszukiwania nowych rozwiązań pedagogicznych – koncepcyjnych i praktycznych.

Zofia Frączek